

Notat

Til: Nærings-og fiskeridepartementet v/Frid Fjose Berg
Fra: Institutt for energiteknikk, IFE v/ Bente Tange Harbø
Kopi: postmottak@nfd.dep.no, Silje Aspholm Hole, Nils Morten Huseby
Dato: 4.april 2018

Innspill til stortingsmelding om helseindustrien

Helseindustrien – en viktig bidragsyter i omstillingsarbeidet

Norge trenger omstilling og det er i nasjonens interesse å legge til rette for at morgendagens samfunnsutfordringer løses, samtidig som nye vekstnæringer får konkrete muligheter til å utvikle seg.

Forsknings og utviklingsmiljøenes bidragsmulighet

Institutt for energiteknikk, IFE, er et bredt teknologisk forskningsinstitutt med lang erfaring med utvikling, produksjon og distribusjon av radioaktive legemidler. Instituttet har i de siste 15-20 årene hatt et tett samarbeid med forskningsmiljøene og de kliniske miljøene på sykehusene samt legemiddelindustrien. Dette samarbeidet har ført til flere nyskapinger, innovasjon og arbeidsplasser i Norge.

- IFE var i samarbeid med sykehusene i Oslo-området de første til å produsere og levere PET-legemiddelet FDG til norske pasienter. Dette initierte byggingen av PET-sentrene i Norge, først i Oslo, og i dag har vi 4 PET-sentre på de største sykehusene. Denne utviklingen har skapt kompetansearbeidsplasser og kommer norske pasienter til gode.
- Et annet eksempel er utviklingen av legemiddelet Xofigo, i samarbeid med gründerfirmaet Algeta. Det faktum at IFE ga Algeta muligheten til å gjennomføre utviklingsløpet sitt i Norge, bidro til at de i neste omgang valgt å legge den kommersielle produksjonen til IFE og Norge. Dette har skapt langt over 100 arbeidsplasser innenfor industriell produksjon, kompetansearbeidsplasser, men også arbeidsplasser som ikke krever høyere utdanning.
- Kompetanse og erfaring fra olje- og gassindustri og andre forskningsfelt har stort potensiale inn i nye områder, blant annet innen legemiddelutvikling og klinisk forskning. Vi har allerede flere eksempler på hvordan simuleringsverktøy for flerfasestrømning kan finne nye anvendelsesområder blant annet innen strømning i biologiske systemer.

Norges potensiale innen industrialisering

Når det gjelder industrialisering av legemidler, er det noen viktige områder hvor Norge har en fordel.

Regelverket for håndtering av legemidler og kravene til kontroll over hele verdikjeden er økende blant annet på grunn av flere tilfeller av forfalskning av råvarer og ferdige legemidler på global basis.

- Norge er et politisk stabilt land med stor åpenhet, seriøst næringsliv og gode kontrollregimer.
- Høy kompetanse i befolkningen, gjør at Norge i stadig økende grad er et attraktivt land for legemiddelutvikling og for etablering av kommersiell produksjon.
- Økende krav til automatisering og effektivisering er områder hvor Norge har lang erfaring og kompetanse

Behov for virkemidler

Myndighetene må se behovet for å legge til rette for næringsutviklingen innen dette feltet. Legemiddelindustrien er en meget forskningsintensiv næring som krever høy kompetanse og dyr og omfattende infrastruktur. Videre satsing på katapultsenterordningen hvor både produksjonslokaler, -utstyr og analysefasiliteter som tilfredstiller kravene til legemiddelproduksjon, er gode initiativ som kan komme mange miljøer til gode.

- Mange små forskningsmiljøer og oppstartsfirmaer trenger testlaboratorier/infrastruktur som senker barrierene for og risikoen ved uttesting av ideer. Gjennom infrastrukturprogrammene kan det legges til rette for dette i klyngemiljøer og forskningsinstituttene i samarbeid med universitet og sykehus.
- Myndighetenes virkemiddelapparat må tilpasse sine programmer og ordninger slik at de fanger opp denne bransjens behov med økte øremerkede bevilgninger. Virkemiddelapparatet og virkemidler oppleves som uoversiktlige og fragmenterte og det er mye å hente ved å tilpasse og synkronisere innsatsen inn mot helseindustrien.
- Katapultsentre, klynger og forskningsinstitutter er viktige aktører innen legemiddelutvikling som trenger tilpassede programmer i virkemiddelapparatet så det er viktig å fortsatt satse på disse og forsterke dem.
- Ved å legge til rette for samarbeid mellom offentlig og privat sektor gjennom f.eks. BIA-programmer og innovative anskaffelser som oppfordrer til å utnytte og utvikle kompetanse på tvers, kan myndighetene utløse etablering av nye konkurransedyktige bedrifter, nye eksportmuligheter og arbeidsplasser

Totalt sett ligger det er stort potensiale for et Norge i omstilling å satse og legge til rette for utvikling av legemiddelbransjen.

Kjeller 4.april 2018

Bente Tange Harbø
Forskningsdirektør
Isotoplaboratoriene, IFE